

meringen af den politiske magt fra neden.

Også en tættere reference fra udviklingen i Slesvig-Holsten til situationen i den øvrige del af den britiske zone havde været ønskværdig, men det kan vel først realiseres, når det engelske kildemateriale bliver tilgængeligt. Savnet af dette materiale kan ikke lægges Jürgensen til last, og han har i vidt omfang formået at overvinde det handicap, dette savn nødvendigvis må medføre.

Udviklingen i Slesvig-Holsten i de første år efter 1945 frembyder særdeles interessante muligheder for at studere, hvordan et forvaltningsapparat og et politisk system bygges op i et spændingsfelt, hvor man på den ene side vil legitimere magten fra neden ved opbygningen af et demokratisk system med lokal forankring, på den anden side har hensyn at tage til løsningen af de opgaver, de centrale (preussiske) organer hidtil havde løst. Her må i øvrigt den type embedsmænd, man rådede over i en situation, præget af afnazificeringen, have spillet en rolle. Denne side af problematikken er slet ikke berørt i bogen.

Til den nævnte spænding mellem decentral legitimering af magten og kravet om løsning af overløkkale opgaver slutter sig så det faktum, at den samlede tyske udvikling, politisk og økonomisk var ganske uvis. De fleste foranstaltninger måtte iværksættes med det forbehold, at man ikke ville præjudicere en kommende tysk statsdannelse karakter.

Under disse omstændigheder var det en bedrift at få et regeringssystem til at fungere, samtidig med at alle kræfter måtte sættes ind på at afhjælpe følgerne af overbefolkning, sult og kulde. Kurt Jürgensen viser, at bedriften kunne gennemføres i et samarbejde mellem en konstruktiv

engelsk besættelsesmagt og tyske embedsmænd og politikere, der vovede at tage et medansvar.

Denne konklusion vil sikkert blive stående i den mere indgående behandling af emnet, forfatteren har stillet i udsigt. Man vil se frem til den i forventning om, at den vil give mere perspektiv til udviklingen, end denne første version har villet og kunnet.

H. P. Clausen

*Jens Bladt: – og så blev jeg folketingsmand. (Historisk Samfund for Sønderjylland, 1971). 150 s.*

I 1967 udsendte Historisk Samfund for Sønderjylland daværende folketingsmand Jens Bladts lille erindringsbog »Alsiske minder«. Bladt faldt for socialdemokratiets aldersgrænse og gik ud af folketinget med valget i 1968. Han har nu benyttet lidt af sit otium til at fortsætte erindringerne med et bind om sin tid i folketinget fra 1953–68.

Det er som første bind blevet en charmerende lille bog, gennemsyret af Bladts muntre og uhøjtidelige alsingersind. Ægtheden og umiddelbarheden kommer helt frem til overfladen i det lille stykke, hvor Bladt uskrømtet viser sin glæde over, at arbejdsmanden kom til frokost med verdensdiplomatiet på hotel Dybbøl Banke og blev hyldet med en kraftig klapsalve.

Jens Bladt hørte ikke til i første række på Christiansborg, men det gør ikke hans iagttagelser af og reaktioner på livet i folketinget mindre værdifulde. Erindringer af den type kan rykke proportionerne på plads for dem, der overser jordforbindelserne i dansk politik.

For dem, der samler på gode, po-

litiske historier, er der et par gode numre at hente til samlingen i Bladts bog.

H. P. Clausen

*J. O. Krag & K. B. Andersen: Kamp og fornyelse. Socialdemokratiets indsats i dansk politik 1955-71. (Fremad, 1971). 403 s.*

Bogen er udgivet i anledning af Socialdemokratiets 100-års jubilæum og knytter sig til tre-bindts værket »En bygning vi rejser« uden dog at følge den samme disposition og redaktionelle linie. Den er navnlig i endnu højere grad ren Christiansborghistorie, næsten ligefrem ministerhistorie.

Det første par hundrede sider er skrevet af Krag, resten af K. B. Andersen. Foruden snævert at holde sig til Folketinget, er det også karakteristisk for begge afsnit, at de to cand. polit.'er kun i ringe grad medtager baggrunden, de grundlæggende økonomiske forhold, ligesom ideologiske strømninger og brydninger, som der også var inden for kredsen af folketingsocialdemokrater, heller ikke er med. Hvad man i øvrigt savner af partiets historie må her lades uomtalt; undertitlen afstikker, hvad man kan forlange.

Der er en væsentlig forskel på de to afsnit, idet Krags i store passager har erindringerne karakter, mens K. B. Andersen – trods sin medleven – i højere grad skriver som iagttageren. At Krag skildrer en meget fjernere periode er vel også medvirkende til, at der i hans afsnit ofte er nogen større åbenhed end i det følgende; dette gælder navnlig i spørgsmål om regeringsdannelse og ministerudnævnelser.

Trods forskellene er der alligevel et helhedspræg over bogen. Den har

mere villet fastholde de socialdemokratiske politikeres standpunkter og indsats, end den har villet give en egentlig analyse; begge forfatterens indsigt, viden og betydelige skribentevner kunne nok ellers på disse områder have tilført den historisk-politiske litteratur en væsentlig berigelse. Nu står bogen som en nyttig oversigt tilføjet ikke helt få oplysninger af stor kildeværdi. I begge egenskaber vil den sikkert blive flittigt benyttet.

Vagn Dybdahl

*Henning Bregnsbo: Kampen om skolelovene af 1958. En studie i interesseorganisationers politiske aktivitet. Odense University Studies in History and Social Sciences; Vol. 4. (Odense University Press, 1971). 238 s.*

*A. R. Schacht: En praktisk mellem-skole. Bidrag til en skolereforms historie. Selskabet for dansk skolehistorie. (Gad, 1971). 157 s.*

Interessen for studiet af skoleproblemer både i et aktuelt og i et historisk perspektiv er støt voksende i disse år. Vi oversvømmes af en pjece- og pamfletlitteratur af stærkt blandet kvalitet om skolens forhold. Oprettelsen af det skolehistoriske institut ved Danmarks Lærerhøjskole, hvorfra den første disputats er på vej mod forsvar, og dannelsen af Selskabet for dansk Skolehistorie med publikationen Årbog for dansk Skolehistorie er blot et par af flere vidnesbyrd om, at en seriøs, videnskabelig interesse nu er rettet mod det skolehistoriske område. Antagelig er det forbud om, at danske forskere er ved at ruste sig til at tage del i den omfattende samfundsvidenskabelige og historiske udforskning af skolens problemer, som længe har været i gang i andre lande.